

Rüsz-Fogarasi Tibor

Mintha Isten arcát láttam volna¹

Textus: 1Móz 33,1–10

„Amikor Jákób föltekintett, látta, hogy már jön is Ézsau, és négyszáz férfi van vele. Ekkor szétosztotta a gyermekeket Lea, Ráhel és a két szolgálóleány mellé. Előreállította a szolgálóleányokat és gyermekeiket, mögéjük Leát és gyermekeit, ezek mögé Ráhelt és Józsefet. Ő maga előttük ment, és hétszer borult le a földre, amíg a bátyjához ért. Ézsau eléje futott, megölelte, nyakába borult, megcsókolta, és sírtak. Amikor Ézsau föltekintett, és meglátta az asszonyokat és gyermekeket, azt kérdezte: Kik ezek? Jákób így felelt: A gyermekek, akiket Isten adott kegyelméből a te szolgálódnak. Majd odaléptek a szolgálók gyermekeikkel együtt, és leborultak. Odalépett Lea is gyermekeivel együtt, és leborultak. Végül odalépett József és Ráhel is, és ők is leborultak. Akkor ezt mondta Ézsau: Mire való ez az egész tábor, amellyel találkoztam? Ő ezt felelte: Arra, hogy elnyerjem uram jóindulatát. Ézsau ezt mondta: Van nekem bőven, öcsém, legyen a tied, ami a tied! De Jákób ezt mondta: Ne úgy, hanem ha elnyertem jóindulatodat, fogadd el tőlem ezt az ajándékot! Mert amikor megláttam arcodat, mintha Isten arcát láttam volna, olyan kedvesen fogadtál.”

Boldogság – ez az, amire teremtett minket a jó Isten, ez mindannyiunk életének célja, ez az, amire mindannyian vágyunk, és mégis, – nézve magunkat, a körülötünk élő embereket – eléggé kevesen találják meg. Lehet, hogy túl nagy a mi vá-

¹ A Magyar Unitárius Egyház Főtanácsa által 2016-ra meghirdetett beszédpályázat megosztott harmadik helyezetteje. A beszédpályázatra egy karácsonyi és egy általános beszéddel lehetett jelentkezni.

rakozásunk, túl nagy a mi reményünk a boldogsággal kapcsolatban, és mivel úgy értékeljük, érezzük, hogy nem teljesedik be, vagy csak részben – ezért sok ember boldogtalannak érzi magát.

Testvéreim, a boldogság alapfeltétele a lelki egyensúly, azt is lehetne mondani, hogy a lelki egyensúly szinte egyenértékű, egyet jelent a boldogsággal, és ezért naponta meg kell, hogy küzdjünk. Úgy gondolom, hogy lelki egyensúlyunkért, a boldogságunkért való küzdelmünk egyik állomása, kikerülhetetlen pontja a múlttal való megbékélés, a múlt terhének-súlyának letevése és ezáltal a teljes értékű jelenben való élés. Ez nem jelenti azt, hogy megfélemezünk a múltunkról, hogy letagadjuk azt, hogy kizárjuk emlékezetünkéből is, hanem azt, hogy a múltat méltó helyen tartjuk lelkünkben, de terheit, fájdalmait, szenvedéseit leteszszük, és nem engedjük, hogy azok a jelenben terhet, haragot, fájdalmat keltsenek bennünk, nem engedjük, hogy újraéledjenek.

A valóság, sajnos, nem ezt igazolja, hanem azt mutatja, hogy az emberi elme – elménk képtelen, pontosabban fogalmazva: nem hajlandó egykönnyen szélnek eresztetni, nem akarja letenni a múltat. Gyönyörűen szemlélteti ezt egy régi történet két japán szerzetesről, a fiatal Tanzanról és az idős Ekidóról, akik együtt vándoroltak, és egy heves esőzés miatt rendkívül sárosra vált úton próbáltak nagy nehezen előrehaladni. Egy falu közelében találkoztak egy fiatalasszonnyal, aki éppen az úton próbált átkelni, ám a sár olyan mély volt, hogy az tönkretette volna a selyem kimonóját. Tanzan, a fiatalabbik nem sokat gondolkozott, azonnal a karjaiba kapta a hölgyet, és átvitte az út másik oldalára. A szerzetesek ezután csendben folytatták útjukat. Öt órával később, amint közeledtek a számukra szállásul szolgáló templom-kolostorhoz, az idős testvér, Ekido nem tudta tovább visszatartani magát, és kifakadt: *„Miért cipelted át azt a lányt az úton?! Nekünk, szerzeteseknek nem szabad ilyesmit tennünk! És te ezt tudod nagyon jól!”* Tanzan így válaszolt: *„A lányt én már több órája letettem, de úgy látom, testvér, hogy te még mindig cipeled.”*

E történet kapcsán kérdelem én is tőled, testvérem: Érezted-e már esetleg azt az életedben, hogy fölösleges terheket cipelsz, amelyeket már rég le kellett volna tenned? Ugye, érezted, hiszen szinte mindannyiunknak van ilyen terhe. Ha érezted, akkor gondolkozz ... mi az, amit múltadból teherként cipelsz, és eddig nem jutott eszedbe, hogy letedd, vagy nem tudtad letenni, nem tudtál átlépni rajta, és emiatt visszatérő fájdalomként, igazi súlyként, teherként nyomja szívedet, lelkedet, kísérti jelenedet? Én azt mondom, ideje már, hogy végezz egy igazi, mélyreható számvetést, és mindazt, ami a jelen életednek fölös terhe, és nem a pillanatnyi életedhez, feladataidhoz kötődik, hanem koloncként hordod magaddal – tedd le, szabadulj meg tőle. Soha sem késő megtenni ezt – minden pillanatért

kár, amelyet nem felszabadultan, egyedi életedet kellőképpen értékelve töltesz, és így megfosztod magad a hálatelt, boldog élettől.

Bizonyára erre jött rá a bibliai Jákob is. Élete révbe ért Lában házánál, beteljesedett. Családot alapított, gyermekei születtek, kemény, kitaró munkája, ügyessége révén anyagi jólétre tett szert – és ezzel az emberek megbecsülésére és tiszteletére is. Sok-sok év telt el, amióta otthonról, testvére jogos haragja elől menekülnie kellett emberi gyarlósága, kapzsisága, álságossága miatt – de a sok év, az életében bekövetkezett pozitív változás, a család békéje, nyugalma, vagyona mind együttvéve sem tudta igazi lelki egyensúlyát megteremteni. Nem, mert a jogtalan és lelketlen viselkedése miatt érzett lelkiismeret-furdalása, ami soha nem hagyta nyugton, ugyanakkor testvérenek haragja és a kibékülés, a bocsánatkérés hiánya olyan terhek voltak, amelyek nyomták lelkét, amelyek minden örömteli pillanatába ürömként vegyültek, és nem hagyták nyugton, nem engedték igazán boldognak lenni, nem engedték örülni élete ajándékainak.

Ezért kerekedett fel, és indult útra egy adott pillanatban. Úgy döntött, hogy már nem akarja hordozni tovább ezt a terhet – nem akarta életét félig beteljesedtként élni, nem akart többé viaskodni önmagával, egykori tetteivel, azok indítékaival, de nem akart viaskodni egyetlen testvérenek vélt gyűlöletével sem. Úgy döntött, hogy szembenéz múltjával, és szembenéz testvérel – bocsánatot kér, bocsánatért esedezik, és ha úgy akarja a jó Isten, akkor testvére haragja sújtson le rá, ha pedig úgy akarja a jó Isten, hogy feloldozást nyerjen, akkor végre megkönnyebbülten fellélegezhet, gyermekeit tiszta lelkiismerettel, tiszta lélekkel nevelheti, végre felszabadultan tudja élni saját életét.

Felkerekedik és viszi magával egész családját, gyermekeit, gazdag ajándékot visz testvérenek. Mielőtt megérkeztek volna a régi otthonhoz, az úton Jákob tudomására jut, hogy testvére is felkerekedett, és négyszáz emberrel jön elébe. Rettenetesen megijed, és azt gondolja, hogy talán nem csak ő, hanem az övéi is meg kell lakoljanak az ő bűne miatt. De nem hátrál meg, inkább vállalja a következményeket, mindazt, aminek jönnie kell, mert nem akarja tovább hordozni az ifjúkorában elkövetett bűne terhét.

Találkozásuk előestéjén – a Jordán folyón – a Jabbok révi átkelőhöz érve, családját átküldi, de ő maga egyedül marad, hogy Istenével találkozzon, hogy Istentől áldást kapjon mindarra aminek jönnie kell. És Jákob nem azt kéri, hogy testvérét a jó Isten engesztelje meg – tudja, hogy nagyot vétkezett, és azért el kell viselnie a következményeket –, csupán azt kéri Istentől, hogy áldja meg. Hogy ereje legyen viselni a következményeket.

Isten megadja az áldást, és Jákob megbékélten indul életének a legnagyobb csatájára, a nagy szembenézésre. Családját felsorakoztatja, és ő maga az élen ha-

lad – testvére előtt hétszer leborul. Ez a hétszeri leborulás a legnagyobb alázat jele, annak a jele, hogy ő Ézsaut urának tekinti, és teljes mértékben átadja magát neki.

A beszédem alapjaként felolvasott találkozás-történetből két ember képe: sorsa, jelene és jelleme bontakozik ki. A Jákobé, akiről eddig szó volt, és az Ézsaué – akinek élettörténete alakulásáról nem sokat tudunk, de viszonyulása testvérehez a találkozás pillanatában azt az embert állítja elé, aki félre tudott tenni minden bántódást, sértődést, egykori indulatát és gyűlöletét, és életét békésen élte.

Találkozásuk röviden így van leírva: „Ézsau eléje futott, megölelte, nyakába borult, megcsókolta, és sírtak.” Nem tudom, hogy lehet-e rövidebben, szebben leírni egy találkozást. A testvér, akit nagyon haragosnak, esetleg bosszúállónak vélt Jákob, elejébe fut, megöleli, nyakába borul és megcsókolja – és sír, együtt, vele. Nem úgy lett, ahogy Jákob sok éven át gondolta, amitől rettegett, ugyanis Ézsau már rég letette terhét, már rég megbocsátott – ezért volt ő az, aki öccse elé futott, megölelte, és nyakába borult. És sírtak – amiben benne volt az egykori fájdalom, majd a szenvedés, amit a fájdalom sok-sok éven át való cipelése okozott, a megkönnyebbülés, az öröm.

Még egy mondatot emelek ki e találkozás történetéből, ami sokatmondó. Jákob mondja a testvéreinek, az ölelkezés és a családja bemutatása után: „*mikor megláttam arcodat, mintha Isten arcát láttam volna, olyan kegyes volt hozzám*”. Jákob nem ilyen arcra számított, testvérét igazi testvérként látta viszont. Testvérként, aki már rég félretett mindent, minden rég fájó dolgot maga mögött hagyott. Testvérként látta viszont, aki örül testvéreinek és a találkozásnak, és az együttlétet áthatja szeretete. Ezért látta, vélte felfedezni Ézsau arcán Isten arcát.

Igen – a megbocsátani tudó, a megbékélt ember, a szeretni tudó ember arca Isten-arc, igen testvéreim, a szeretet arca Isten arca.

Én úgy gondolom, testvéreim, hogy ez az arc a mi igazi arcunk is, arc, amely sokakban, sokunkban talán nagyon mélyre merült, sajnos. Ahogy Reményik Sándor mondja versében: „*Egy istenarc van eltemetve bennem / A ráarakódott világszenny alatt./ A rám rakódott világszenny alól, / Kihunyot csillagok hamuja alól / Akarom kibányászni magamat*.” Erre lenne nekünk is szükségünk, hogy kibányásszuk a bennünk rejlő istenarcot, hogy felragyogjon újra, hogy végre megbékélt és megkönnyebbült, boldog életünk legyen, akárcsak Ézsauinak vagy Jákobnak is.

Hogy ez megtörténjen, hogy megtörténhessen – elsősorban tehát életünk, múltunk fölös terheit kell félretegyük, megoldatlan dolgainkat megoldjuk, és szabaddá váljunk. Hogy miként?

Talán tanulhatunk az állatok viselkedéséből – akik, a jó Isten áldotta módon, ösztönösen oldják meg bajukat. Egy író a vadkacsákat figyelte meg, és azt írja, hogyha két vadkacsa összekap – a harc ritkán tart sokáig –, utána szétválnak, és ellenkező irányba elúsznak. Ezt követően mindkettő erőteljesen csap a szárnyával, hogy levezesse a harc kapcsán benne fölgyülemlett energiafölsöletet, majd békésen tovább úszkál, mintha mi sem történt volna. „Eltévedt faj vagyunk” – mondja az író. *„Minden természetes dolog, minden virág, fa, és minden állat kulcsfontosságú leckét adhatna nekünk, ha megállnánk, néznénk őket, és figyel-nénk rájuk. Kacsáink leckéje így szól: rázd meg a szárnyaidat! Lefordítva: ereszd szélnek a történetedet, és térj vissza az erő egyetlen helyéhez: a jelen pillanathoz!”* (Eckhart Tolle: *Új ég. Ráébredni életed céljára*)

Testvéreim, úgy gondolom, hogy nekünk is ezt kell tennünk: rázzuk meg magunkat, és eresszük szélnek a fájó dolgokat. Eresszük, úgy ahogy Ézsau tette – sok-sok évvel a Jákobbal való találkozás előtt. Eresszük, mert bizonyára te is érezted azt testvérem, amit Jákob, hogy annyi áldás ellenére, ami nyilvánvalóan ott van, jelen van életedben, mégsem vagy igazán nyugodt, elégedett, boldog, mert életed háttéréből valami akarva-akaratlanul előjön, és nyeli energiádat, életkedvedet.

Eresszük el bánatainkat, mint Ézsau. Csak úgy. Ha ez nem elég, mert van, amikor nem elég, vagy nincs elég erőnk hozzá – mint Jákob esetében, akkor gondoljunk először arra, hogy bizonyára sok mindenben tévedünk. Úgy, ahogy Jákob is tévedett, és sok-sok éven át emésztette magát arra gondolva, hogy testvérét megbántotta, becsapta, s talán ő továbbra is haragos és bosszúálló – és emiatt nem tette meg a lépést. Igen, tévedünk előítéleteinkben is.

Majd, hogy megszabaduljunk fölös terheinktől, tegyük meg egymás fele a kellő lépéseket, és boruljunk le egymás előtt, ha kell, hétszer is, hogy aztán ölel-kezhessünk, és sírjunk, és végre megtaláljuk egyensúlyunkat, békénket – hogy újra ragyogjon egymásra istenarcú tekintetünk.

Ámen.